52e jaar. -- Nr 123. — TWEEDE BLAD. — Zaterdag, 14 October 1905.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, te Tongeren.

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week : 6 fr. per jaar.
Twee " " 5 "
Een " " 4 "

Een blad afzonderlijk 10 centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad, 1 frank den drukregel.

TONGEREN, DEN 14 OCTOBER 1905.

De vooruitgang van het Belgische Postbestuur.

In 1830, hield de post zich slechts bezig met brieferwisselingen en reizigers-vervoer. Heden bestaan er nog 65 postwagendienten; ieder jaar verdwijnt deze of gene.

Het aantal brieven in 1850 in België verzonden beliep 13,040,329 in 1904 klom het tot 185 133,978.

De dagbladen in 1850, 8,730,600 in 1904, 138,342,249.

De postkaarten werden ingesteld den 28 dec. 1870, doch de statistieken missen tot den jare 1880; op dees jaar werden er 18,116,223 verzonden tegen 37,849,862 in 1904.

In 1870 waren er 11,110 expresbrieven, tegen 2,208,344 in 1904.

In Januari 1884 werd de posthon ingesteld. Gedurende dat jaar werden er voor 1,222,948 fr. afgeleverd, tegen 13,145,320 fr. in 1904.

De mandaten dagteekenen van 1850, toen men er voor 790,177 fr. afleverde. Verloopen jaar bedroeg dit cijfer frank. 206,346,146. Op dit laatste cijfer, werden voor 2,674 fr. mandaten gestolen. Wat de internationale mandaten betreft, ingericht den 1 januari 1866, het eerste jaar waren er 343,469 fr., tegen 29,016,088 fr. in 1904.

De dienst der postkwijtingen werd ingesteld in 1843, doch men heeft geene cijfers dan sedert 1860. Men legde dat jaar voor 1,015,444 kwijtingen neer, tegen 390,276,555 fr. in 1904.

De dienst der buitenlandsche invorderingen werd gesticht den 1 mei 1880. Ons land komt aan het hoofd van gansch de wereld met deze inrichting: 1,099,000,000 fr. dan volgt Duitschland met slechts 358 miljoen.

De dienst der spaarkast bestaat sedert 1 jan. 1880. Tijdens dat jaar werd er voor 1,082,458 fr. neergelegd, in 1904 212 miljoen 587,183 fr.

Op 31 dec. 1904, bezaten daarenboven 68,002 titularissen rente-carnets ten beloope van 239,381,000 fr.

Den 16 nov. 1890 werd de pensioenkas ingesteld. Dat jaar werd gestort 334,167 fr., de betaling bedroeg 425,051 fr. In 1904 beliep dit getal respectievelijk fr. 5,672,709 en 1,312,777.

In 1840 waren er slechts 163 postbureelen, in 1904, 1299, niet inbegrepen de 69 ambulants bureelen, welke in de treins dienst doen.

Hedendaags, is het voldoende dat eene gemeente dagelijks 12 brieven ontvangt, opdat er eene tweede uitdeeling plaats heeft.

Op 31 dec. 1904, telde het postbestuur 3093 fonctionnairs en bedienden, 4845 briefdragers en onderhorige agenten, 4045 briefsurnumerairs, zijnde in het geheel 11,983 bedienden.

DE VESUVIUS.

De vuurspuwende bergen hebben in de laatste tijden reeds veel van zich doen spreken en thans is aller aandacht wederom gevestigd op den Vesuvius, den beruchsten onder allen.

De Vesuvius was in vroegere tijden bekend als een uitgedoofde vulkaan.

Strabon schreef in dien tijd dat de vulkaan geheel beplant was met boomen en struiken, en in 't jaar 231 voor onze tijdrijkening liet Spartacus er een leger van 10,000 kampvechters in de krater hunne tenten opslaan.

Allen hebben wij echter gehoord van de verschrikkelijke ontwaking van 't jaar 79, wanneer Pompei, Herculanum en Stabies begraven werden. Dan had men achtereenvolgens de uitbarstingen van 472, wanneer le asch tot op de huizen van Tripoli vloog; van 512, 618, 993, 1036, 1198, 1500, 1538, 1631, wanneer Rossini vernield werd, 1737, 1858, 1861; herinneren wij ook de ongelukken van het stadje Torre del Greco, dat zeven maal vernield werd in een tijdverloop van honderd vijftig jaar.

De Vesuvius bestaat thans uit twee deelen: de kegel of de eigenlijke Vesuvius, welke schijnt ontaan te zijn bij de verschrikkelijke uitbarsting van 79 en de « Somma », een deel van den kegel welke in 79 in de lucht geslingerd werd.

Tusschen de twee loopt een vallei van 500 meters breedte, de « Atrio del Cavallo ». De rots waaruit de « Somma » bestaat verschilt van de lava van den Vesuvius.

De wanden zijn bedekt met eene soort puimsteen, waartusschen overblijfselen van schelpen, hetgeen doet veronderstellen dat de Vesuvius vroeger een onderzeesche vulkaan was. Volgens waarnemingen in 1904 gedaan door M. Janssens, heeft den Vesuvius den vorm van een omgekeerden kegel, en zijn de hellingen langs binnen zeer steil en met eet lichte asch bedekt.

De opening van den kegel moet thans ongeveer 150 meters diameter hebben. Die trechter is bijna gevuld met dampen en rook en slechts wanneer de wind die dampen eenigzins verdrijft kan men de basis van den vulkaan zien. Dan ziet men de dampen zich langs de wanden naar boven kronkelen, een stikkenden solfergeur verspreidend.

Op den Vesuvius is ook een observatorium ingericht. Dat observatorium bevindt zich op eene hoogte van 637 meters boven den zeespiegel en is slechts twee kilometers van den grooten kegel verwijdert. Deze voordeelige stelling maakt van het observatorium van den Vesuvius het beste der wereld voor het bestudeeren der vuurspuwende bergen.

Op 24 April 1872 deden zich hevige slagen hooren in den krater en de Vesuvius begon te braken. Den 25e der zelfde maand werd alles kalm, doch in den nacht daropvolgende, hernam de uitbarsting en eene groote volksmenigte kwam op den berg om het schouwspel van nabij te kunnen aanschouwen.

Plotseling deed zich een buitengewoon luid gekraak hooren. Twee nieuwe kraters openden zich. Steenen werden tot op eene hoogte van 1300 meters geslingerd en de asch vloog tot op de daken der huizen te Cosenza, in Kalabrië, dus op eenen afstand van 60 mijlen. Vele toeschouwers werden gedood door de vallende steenen en onder de assche begraven.

Vele gekwetsten werden naar het gasthuis van Resina overgebracht en stierven er. Anderen werden ook nog ter verzorging in het Observatorium gebracht. De ontroering te Napels was bijzonder groot. 40,000 personen verlieten de stad. De uitbarsting hield slechts den 27e op.

Het observatorium wordt thans bestuurd door M. Matteucci.

In 1906 was de vulkaan nogal beroerd, bijzonder in de maand September. Op 27 Mei laatstleden ontstonden zes scheuren in den hoogeren kegel en de lava stroomde langsdaar uit den vulkaan. Een der stroomen liep tot aan den Ombertoberg, welke het observatorium beschermt. Twee andere stroomen, van 300 voet breed en 4300 lang, bereiken den Attrio del Cavallo.

Volgens nieuwe inlichtingen, zou de kegel verhoogd zijn. Van 1282 meters zou hij thans tot 1330 keklommen zijn.

Tusschen 1840 en 50 was de hoogte nog zoo groot niet. Ook breekt de lava niet meer langs boven uit doch vloeit langs de wanden naar buiten.

WERKEN.

Niets is den mensch heilzamer dan het werk. Iedereen heeft op aarde eene taak te vervullen; geen enkel sterveling is er, of hij heeft een zeker werk te verrichten, en daartoe zijn hem door het Opperwezen de noodige middelen gegeven.

Terwijl de eenen nederiger leven als handwerklieden, anderen wat hooger klimmen door wilskracht, iever en ondernemingsgeest, nog anderen een gezoeglijk welderig bestaan genieten, vervuld van vermaken en genochten, badend in rijkdom en goud, hebben velen nog hunne schreden gezet op de baan der kunst en wetenschappen.

Met woord en pen, beitel, stift en penseel, zwoegen die kunstenaars en brengen werken voort, die 't andere volk in massa moeten bekoren, bevallen, vermaken, maar ook wel meest nog moeten onderwijzen en leeren beter worden, edelmoedig zijn, het goede beminnen en oefenen.

Waarom moeten wij werken ?

Eerst en vooral om bezig te zijn, en de looze ledigheid onverpoosd weg te schuiven, want zij is de oorsprong en de oorzaak van reusachtig kwaad.

Iemand die veel werkt zal weinig tijd vinden om kwaad te bedrijven, immers hij zal wijselijk de dwaasheid inzien, welke bestaat in zijnen kostbaren tijd niet alleen in beuzelarijen, maar des te erger in slechte bedrijven te verkwisten.

Daarbij, werken is gezond, want vele bezigheden geven aan het lichaam eene beweging, welke voor hetzelve zeer nuttig en heilzaam is, en zij verkwikken den geest, die anders door verveling getergd, spoedig met de meest onzinnige en schadelijke gedachten zou vervuld worden.

Men moet dus het werk beminnen omdat het gezond is en voordeelig voor het behoud van lichaam en ziel.

Verder moet men werken, zoo men niet rijk is — om zijn dagelijksch brood te verdienen, en in de noodwendigheden van zijn bestaan te kunnen voorzien. Het loon, welk men voor zijn werk ontvangt, is dan gezegend geld, dat voordeel aanbrengt, indien de taak eerlijk en naar behooren is volbracht.

Wanneer men door God meerdere begaafdheid heeft verkregen dan andere medemenschen, moeten wij, indien wij iets nuttigs, en voordeelige voor hen kunnen doen, werken uit plicht, en om onze bekwaamheid ons talent hoe gering het ook zij, goede vruchten te doen voortbrengen.

Werken is dan wel dubbele plicht, want wij zijn als als de boom of de akker, gedwongen door Hem die ons schiep, goede voortbrengselen te leveren ten baite van het algemeen welzijn van al onze medemenschen, daar wij op de wereld gesteld zijn om elkander te helpen, te onderwijzen, te steunen en te verblijden.

Allerlei.

HET DOORBOOREN DER OOREN. — Eene gewoonte die wij gaarna zagen verdwijnen, is die van het doorboren van de ooren, het dragen van ringen en ballen, omdat ze nutteloos en een overblijfsel is van oude barbaarschheid en oud bijgeloof, waaraan de kostbare en prachtige kleinoorden zooals onze tegenwoordige vrouwen dragen, nog maar weinig herinneren. Vroeger dacht men door het dragen van oorringen, zelfs door mannen, zekere oogziekten te genezen. Dat die dwaze meening allen grond miste, hoeven we nauwelijks te zeggen.

Opdat de oorringen nu gedragen kunnen worden, moeten opningen in de oorlapjes gemaakt worden. Die bewerking kan verder onder zekere omstandigheden schadelijk zijn voor de gezondheid. Meermalen hebben de geneesheeren daarop gewezen. Op zichzelf beteekent die kleine operatie niets, maar toch maakt zij een kleine bloedende wonde. En wanneer ze door personen gebeurt die niet weten dat ook de geringste operatie onder antiseptische maatregelen van voorzichtigheid moet gebeuren, kunnen al licht onaangename gevolgen daaruit voortspruiten, bijvoorbeeld wondkoorts, ontsteking der wonde, ja, zelfs langdurige verettering en roos. Ook zijn gevallen bekend van besmetting met andere ziekten, als tering, enz.

Ook hebben zich na het doorboren van de ooren zoogenoemde bloedgezwellen gevormd die vaak het gewicht van het oorlapje aanmerkelijk vergrootten en door eene operatie moesten verwijderd werden.

Een raad aan alle vrouwen dus: laat de doorboring van de ooren uwer kinderen niet toe en zoo gij er aan houdt, doet hetdaa geschieden door een geneesheer, die de waarborg biedt dat ze met de noodige voorzorg geschiedt.

— NIEUWE WAPENS. — De gendarmen gaan begintigd worden met een nieuw wapen, namelijk met eenen knuppel, of « truncheon » gelijk de Engelsche constabels of policiemannen hebben.

— TABAKROOKERS. — Uit eene officiele statistiek te Washington opgemaakt, blijkt dat de Belgen de grootste tabakrookers van de wereld zijn. Beekend op het verbruik van tabak in 1903 rookte men in België per jaar en per kop 6 pond 21 grammen tabak op; 5 pond 40 gr., in de Vereenigde Staten; 3 pond 44 gr., in Duitschland; 3 pond 02 gr., in Oostenrijk; 2 74 gr., in Canada; 2 pond 59 gr., in Australië; 2 pond 42 gr. in Hongarië; 2 pond 18 gr. in Frankrijk; 1 pond 95 gr in Groot Bretanje; 1 pond 39 gr. in Mexico, en 1 pond 19 gr. in Rusland.

— WAT DE KAMERLEDEN TREKKEN — In Belgenland trekken de leegkamerheeren 4000 fr. 's jaars; de leden van de Hoogkamer of Senaat krijgen niets.

In Duitschland worden de Kamerheeren niet betaald; maar zij mogen kosteloos reizen op den ijzerenweg van hunne woonplaats tot aan Berlijn, de hoofdstad.

In 't koninkrijk Pruisen krijgen de leden der 2de Kamer 18 75 fr voor iedere dag van den zittijd en hunne reiskosten er bij.

In Holland krijgen de leden der 1ste Kamer 8 gulden daags, en deze der 2de Kamer 2,000 gulden 's jaars. Een gulden doet 2,10 fr.

In Frankrijk krijgen de Kamerheeren 9,000 fr. 's jaars en mogen geheel het land kosteloos doorreizen.

In Italië worden zij niet betaald, maar mogen kosteloos reizen op de ijzerenweg en brieven verzenden.

In Oostenrijk krijgen de afgevaardigden, die niet in de hoofdstad wonen, 10 gulden of 12 fr. 50 daags gedurende den zittijd.

In Beieren krijgen de leden van den Landdag 10 mark of 12 fr 50 daags binst den zittijd worden nog hunne reiskosten betaald.

In Denemarken trekken de leden van den *Rigsdag* 6 kronen (rond de 10 fr.) daags; in Zweden evenveel en voor Noorwegen is het 18 fr. daags.

't Is dus in Duitschland dat er het minst meê te verdienen is met Kamerheer te zijn; en 't is in Frankrijk, dat men het meest trekt.

— DE BOOM EN HET KIND. — Een Brusselsch blad vertelt de volgende treffende anekdoot:

Een vijftigtal jaren geleden vond een knaapje, te Aarlen, in de straat, vóór het vaderlijk huis, een jong sparreke, en plantte het zelf in den ouderlijken tuin.

De boom en het kind groeiden voorspoedig op zoo zeer dat het laatste, in 't vervolg, in de algemeene wedstrijden van middelbaar en hooger onderwijs, onderscheidingen bekwam welke sedert niet meer toegekend werden en, op vijf en twintigjarigen ouderdom, eenen leerstoel van geschiedenis bekwam in eene onzer Staatshoogescholen, terwijl de spar van haren kant, de helft van het hoeken met zijne schaduw overdekte.

Sedert een vijftal jaren is het huis van eigenaar veranderd en de boom, die naar men meende wat al te veel plaats innam werd een oo enblik bedreigd; doch de gewezen eigenaar sprak schoon voor hem en de nieuwe, uit eerbied voor den geleerde, spaarde hem niet alleen maar besteedde er al zijne zorgen aan. Hij groeit weelderiger dan ooit en iedr jaar, in de verloftijden, komt de professor — M Godfried Kurth — zonder missen zijnen aangenomen zoon bezoeken en bewonderen.

— DE WATERPROEF. — 't Gebeurt in Siam, zoowel als hier in ons land, dat de getuigen op het tribunaal de waarheid niet zeggen, en dikwijls juist het tegenovergestelde verklaren van hetgeen zij gezien of gehoord hebben.

In Siam wordt dan de waterproef ter hulp geroepen.

Dat bestaat hierin:

De persoon die het proces ingespannen heeft en hij die vervolgd wordt, moeten in een diep water duikelen.

Hij die het langst onder water blijft wordt geloofd en wint het proces.

— BAMBOE — Er zijn een dertigtal soorten van bamboe.

De kleinste soort groeit nauwelijks zes duimen hoog De grootste groeit tot vijftig meters hoog.

Deze laatste soort heeft eene wonderbare groeikracht. Op 24 uren groeit zij soms 50 tot 70 centimeters.

— ZINNELOOZEN. — In Londen zijn, in evenredigheid met de bevolking, meer zinneloozen dan in eene andere stad, namelijk 361 per honderd duizend.

Nottingtham eene ander Engelsche stad, geraakt slechts aan 342 per honderd duizend.

— PRENTKAARTEN. — Naar het voorbeeld van Frankrijk en Duitschland aanvaardt het postbeheer van Nederland — zooals wij gemeld hebben — thans ook aan het tarief der postkaarten, de prentkaarten, waarop betgeen men te schrijven heeft, langs den kant van het adres geschreven is.

Dat zal voortaan ook in België gedaan worden. Alzoo zullen wij de taksen niet meer te betalen hebben, welke tot nu toe tot last van het publiek, daarop werden geheven en in 't geheel niet verrechtvaardigd zijn.

— DE TANDEN DER SCHOOLKINDEREN — Het Brusselsch gemeentebestuur heeft de geneesheeren der scholen gelast, de tanden der leerlingen te onderzoeken om te zien of er een tandheelkundige dienst moet gesticht worden

— BOOMEN IN DE STRAAT. — Het gemeentebestuur van Schaerbeeck heeft besloten in een aantal straten boomen te planten.

Een crediet van 15,000 fr. is daarvoor bestemd. De beplanting zal in November beginnen.

Ditjes en Datjes.

Bewijs. — « Uw gazet, uw gazet » ! zei de jongeling met het bleek gelaat tegen den uitgever X .. « Uw gazet beteekent niks? 'k Heb er verleden maand eene aankondiging in gezet, alle dagen, en weet gij hoeveel antwoorden ik kreeg? Geen enkel » !

« Wat stond er in uwe aankondiging » ? vroeg X

« Een arme jongeling vraagt eene jonge rijke schoone vrouw, die zelf het huishouden doet ».

. ˙ . Spitsvinnig. — Vrouw tot haren man: Hans weet gij het, aan mijnen hoed kan men niet zien dat gij voorzitter zijt van het versieringscomiteit.

. ˙ . Achter de schermen. — Zeg, Marie, hoe vindt ge dat, onze prima-donna, wil den « kritieker » Grolmans, die haar verleden winter zoo nijdig afgebroken heeft, huwen.

Marie. — Wat ik er van denk? Wraak is zoet...

. ˙ . Aalmoezen geeft ik niet, maar werk kunt gij krijgen.

Bedelaar. — O, heel graag, mijnheer; als gij coupons te knippen hebt wil ik dat met plezier doen

. ˙ . Janneken, hoorde zijne ouders spreken over Beethoven en vroeg wie dat was.

— Dat was een componist, was het antwoord.

— En wat is een componist? was de natuurlijke wedervraag.

— Dat is iemand die muziek maakt.

Den volgende morgen kwam er een

DE BOOZE GEEST

(1e VERVOLG.)

— Die schrijft me na een paar inleidende woorden: Uw broer Benno is op weg uw heele bestaan aan zijne speelwoede op te offeren. Was hij vroeger al door den speelduivel bezeten, thans schijnt het erger dan ooit te zijn nu hij verleden jaar lid is geworden van de Residentieclub, een gesloten gezelschap, een kleine kring, waar men in het verborgen werkt. Een der matadors van die club moet een zekere M. Horst von Hennig zijn.. Zij hield op en vroeg: Was het niet die verweesche Henning, dien ge wachtet toen ik kwam ?

— Ja, zegde haar broer geërgerd.

— En zou hij nog komen ?

— Waarschijnlijk.

— Wanneer ?

— Ik denk zoo meteen. Hij komt dikwijls hier voor zaken. Wees zoo goed en steek dien brief weg. Ik verkies er niets meer van te hooren !

Maar Anne-Marie last bedaard voort:.. een zekere M. Horst von Henning zijn, die sedert tien jaar als clubman in Berlijn leeft en als een van de kalmste, bezadigste en daardoor gelukkigste spelers bekend staat. Hij is de zoon van een grondeigenaar, wiens goed indertijd voor schulden is verkocht. Al menig onervaren jongmensch is hem ten offer gevallen. Thans schijnt hij zich uw broer ten proot te hebben gekozen. Hij is letterlijk zijn boozen geest — hoort ge Benno — zijn booze geest...

De surnumerair haalde slechts de schouders op en glimlachte.

—... Naar hetgeen ik langs omwegen uit de club ben te weten gekomen, zijn Benno's verliezen al tot zulk onrustbarend hoog cijfer gestegen, dat het gevaar niet uitgesloten schijnt dat uw heele goed op een schoonen morgend als opbrengst van een tiental met speler doorgebrachte nachten, zonder slag of stoot, als eene rijpe vrucht M. Henning in den schoot valt...

II.

Anne-Marie zag geen kans om verder te lezen. Voor de eerste maal trilden er ingehouden tranen in hare stem en werden hare lieve heldere oogen vochtig.

— Benno... dat kan toch niet waar zijn! Ge moogt lichtzinnig zijn, maar zoo gewetenloos, dat ge ons bijna aan den rand van den afgrond gebracht hebt, is toch onmogelijk ! Dat zijn praatjes nietwaar ? Dat is overdreven ?

De kleine blonde surnumerair zweeg. Hij zat roerloos en rookte.

— Maar zeg dan toch eens iets, drong zijne zuster aan.

En daar hij niet anders deed dan minachtend en wreveling de schouders ophalen, ontstak zij plotseling in heiligen toorn.

— Ellendige jongen ! riep zij. Weet ge wat ik zou willen ? Ik zou u om uw ooren willen slaan, rechts en links ! Dat zoudt gij verdienen ! Dat verbeeldt zich een man te zijn ! Zoo'n hoopje o geluk ! Daar zit hij maar en antwoordt niet, en ik zou moeten aanzien, omdat ik maar eene vrouw ben, dat ons goed in vreemde handen komt... Ons oude, lieve Wackerode, het oude park, waar iedere boom, iedere struik, als goede vrienden van mij zijn, de vijver, ons gezellig huis, zoo vol herinneringen uit onze kinderjaren, het huis, waar papa gewoond heeft en grootpapa, en al de anderen voor ons... tweehonderd jaar lang .. het draagt toch onzen naam .. wij en het goed behooren bij elkander ! Maar neen, mijnheer trekt naar Berlijn en gooit zijne bezitting weg als oud vuil ! Antwoord dan toch ! Zij pakte plotseling met hare stevige blanke handen de smalle, afhangende schouders van haren broeder en trok hem overeind. Zie mij aan en antwoord mij! Hoeveel hebt gij al verspeeld ? In hoeverre is het goed nog het onze ?

Benno von Wackerode rukte zich driftig los. Zijne waterige, door den hartstocht van het spel glasloos geworden oogen keken langs de vertoornde blondine heen naar de deur, die zacht geopend werd. Hoewel inwendig nog bevend, wist hij eene correcte houding aan te nemen en zegde op slaperigen toon, eigen aan de leden van zijne club:

— Goeden avond, Henning. Mag ik mijne zuster voorstellen, mijnheer Horst von Henning ?

Anne-Marie wendde met eene schielijke beweging het hoofd om, en voor haar zag zij een heer, die in lengte goed op haar paste. Hij was nog wel een half hoofd grooter dan zij, daarbij recht, welgemaakt en breedgeschouderd Op zijn open, mannelijk gezicht, dat een paar liteiekens, waarschijnlijk uit zijnen studententijd, niet al te zeer ontsierden, vertoonde zich een goedaardige, ietwat spottende glimlach.

Eigenlijk zag hij er heel anders uit dan Anne-Marie zich zoo'n hyena van de groene tafel had voorgesteld. Niet afgeleeld, of oud voor zijnen tijd. Geen kaal hoofd, geen stekenden blik. Op het eerste gezicht zou men gezegd hebben: een solied buitenman, die zich door een eersten Berlijnschen kleermaker in een Engelsch pak heeft laten steken, zonder nochtans de voorname stijfheid met de wereldsche kleeding in overeenkomst te kunnen brengen.

Hij boog en zegde toen heel onbevangen:

— Ik vraag excuus dat ik hier zoo onverhoeds sta. Maar de knecht deed, zonder mij iets te zeggen, de deuren voor mij open .. Is de freule vandaag pas te Berlijn aangekomen ?

— Ja. Haar hart bonsde. Zij was geheel verbluft door de plotselinge verschijning van den booze geest.

— En denkt u hier een poosje te blijven ?

— Neen.

— Zoo ? Jammer ! Nu, hoe heeft de freule haar broer gevonden ?

Freule von Wackenrode was eigenlijk van plan niet te antwoorden, maar schier zonder het te weten, stiet zij uit:

— Ik heb hem gevonden, zooals ik vreesde — in slecht gezelschap

Daarbij zag zij hare tegenpartij strak in het gelaat. Dat gelaat veranderde echter niet. Hoogtens werd de glimlach noch iets spottender en kwam er een nauwelijks merkbare trek van vermoeidheid om de mondhoeken. M. von Henning wendde zich van haar af en zegde luchtig tot Benno:

— Nu, ik wil u niet verder storen, alleen — wat betreft onze zaken: hebt ge onze aangelegenheid van gisterenavond geregeld ?

De bleeke surnumerair knikte en wees naar zijne schrijtafel. Daarop lag een dik envelop, waarop iets geschreven stond. M. von Henning nam het met een vluchtig hoofdknikje ter hand, maar eer hij het in den zak kon steken, had Anne-Marie, zonder aan beleefdheid of goeden toon te denken, over zijn schouder er een blik op geworpen. Een luide kreet ontsnapte haar.

— Negentienduizend en vijfhonderd mark, stond daar in letters geschreven. Zij had het duidelijk gezien. De getallen dansten haar nog voor de oogen. Zij schoot op haren broeder toe, die onwillekeurig voor haar terugweek,

— Benno ! bijgde zij, dat alles hebt ge verspeeld ! In één enkelen nacht ! En zoo gaat het avond aan avond ! Groote God ! Groote God ! Maar sta daar dan toch niet als een hout ! Geef ten minste antwoord ! — O — het is eene schande ! Het is eene laagheid !

Daarbij duwde zij den ongelukkigen kleinen man voor zich uit alsof zij zich aan hem vergrijpen wou. In de engte gedreven vatte hij eindelijk moed.

— Ach, houd toch uw mond, mompelde hij, heesch van kwaadaardigheid. Maar zij luisterde niet naar hem.

— Het is eene schande ! Thuis sparen wij wat wij kunnen — uitgekookt soepvleesch eten wij 's middags — al de room van de melk verkoopen wij in de stad — de jonge hoenders — alles — als de boeren leven wij — ik werk als eene dienstmeid — om maar een beetje te sparen, omdat Bellermann iederen dag herhaalt: De jonge heer heeft geld noodig ! — En intusschen zit hier zoo'n deugniet en schudt de kaarten en verspeelt alles wat we hebben...

— En gij, dus wendde zij zich tot von Henning, ge neemt dat meteen « dank u » aan. Gij neemt dat op zonder er naar te vragen of ge eene weduwe en weezen ongelukig maakt ! Gij zuigt mijn onnoozelen broeder uit als een vampier — gij...

Anne-Marie bleef steken, want Henning was naar het portaal gegaan en had zijnen overfrak van het tot kapstok dienende hertengewei genomen.

— Goeden avond, freule ! zegde hij kalm, en toen iets luider naar de kamer toe: goeden avond, vriend !

Maar reeds was Benno hem ter zijde.

— Wacht even, ik ga mee ! Ik... ik heb genoeg van de geschiedenis ! Maak scènes — zooveel ge wilt, Anne-Marie — mijne kamers zijn tot uwe beschikking — maar ik ga heen !

Eer zij er aan dacht was hij de kamer uit en de trappen af, langzaam gevolgd door M. von Henning. Haar roepen: « Benno — ge moet hier blijven ! » werd niet meer door hem gehoord. Wel zette zij in vliegende haast haren hoed op, stak de speld door haar blonde haar en knoopte met sidderende vingers den sluier voor het gezicht, zocht moffel en mantel — maar toch was eene minuut verstreken eer zij ademloos beneden voor de huisdeur op straat stond. Juist reed een rijtuig weg en sloeg in scherpen draf den hoek om naar de Thiergartenstraat. En geen tweede rijtuig was in velde of wegen te zien. Om dezen tijd reed heel Berlijn naar de theaters.

Het was intusschen geheel donker geworden. De lantarens brandden droefgeestig. Radeloos bleef Anne-Marie een oogenblik in de koude nachtlucht staan, toen sloeg zij langzaam denzelfden weg in, dien het rijtuig genomen had, dat echter al uit het gezicht verdwenen was.

Daar trad iemand op haar toe en groette. Het was M. von Henning. Ik heb uw broer alleen laten gaan, zegde hij kalm. Ge kunt toch zonder geleide niet naar huis gaan. Waarheen mag ik u brengen, juivrouw ?

Zij verzwaardigde hem niet eens met een blik, versnelde alleen haren pas. Goeden avond ! mompelde zij, het hart vervuld van haat.

— Maar juivrouw...

— Goeden avond !

En daar hij nog altijd naast haar bleef, stak zij, snel besloten, dwars den rijweg over en ging de eerste de beste laan van den Thiergarten in. De weg was volkomen eenzaam en helder door electrische lampen verlicht. Ademloos bleef zij doorlopen in de richting van de stad. Maar weldra bemerkte zij dat al die voetpaden met slingerlijnen in elkander liepen Het duurde niet lang of zij wist volstrekt niet meer op welke hoogte zij zich bevond. Daar zag zij plotseling een groot, stil meer, schijnbaar oeverloos, zich in den nacht uitstrekken; zwarte boomenreuzen stonden er om heen; rondom heerschte doodelijke stilte.

En nu hoorde zij voetstappen. Zij ontstelde. Een kerel zat haar achterna ! Als zij bleef staan, bleef hij ook staan. Als zij haren weg vervolgde, deed hij het ook. Altijd op tien schreden afstands. Thuis was zij nooit angstig. Zij was gewoon zelfs met de arbeiders, die in het midden van den zomer uit Polen op het veld komen werken, om te gaan. Maar hier nu, hier was zij bang. En plotseling verademde zij. Zij had achter haren opvolger een breedgeschouderd heer met een hoogen hoed op ontdekt. Henning was haar gevolgd.

(Wordt vervolgd.)